

Skolelederforbundet

Skolelederforbundets innspill til referansegruppe Fellesskolen, torsdag 27.02.25

Vi takker for muligheten for å bidra og delta i referansegruppen, og for at dette arbeidet er startet. I denne innledende runden er vårt innspill stort og overordnet, og vi håper på muligheten for å spisse oss på enkelte områder fremover i arbeidet.

Begrepet «fellesskolen» rammer inn den oppfatningen vi har av at skolen skal virke samlende for befolkningen vår. I Norge ønsker vi å gi alle elever de samme vilkår for læring og tilhørighet i skoleverket. Her skal alle utvikle gode demokratiske verdier, dannelse, kunnskap og ferdigheter til å stå imot påvirkning, troll og algoritmer. Skolen er det nabolaget var tidligere, det er den arenaen i vårt samfunn som er best egnet til å mobilisere mot polariseringen. Den offentlige, norske fellesskolen skal gi barn de samme forutsetningene for å bli voksne, skapende mennesker, uavhengig av bakgrunn og rammevilkår. Den skal forberede barn og unge til å delta i utdanning og arbeid, og dermed sikre vår beredskap i fremtiden. Den skal bidra til at Norge også i fremtiden preges av små forskjeller. Det som utfordrer fellesskolen, må også være det fellesskolen skal bidra med kompetanse til å håndtere.

Hva utfordrer fellesskolen?

- Økende kompleksitet og tempo i samfunnsutviklingen utfordrer institusjonene våre, også fellesskolen. Politisk polarisering, økt press på at skolen skal håndtere alle utfordringer i samfunnet speiler seg i barnehage og skole. Vi ønsker å bidra til en dreining der vi fokuserer på å ivareta fellesskapet i like stor grad som individuelle rettigheter.
- Kommuneøkonomien er stram- oppgavemangfoldet i kommunene preges av stadig flere lovpålagte oppgaver. Det er store forskjeller på kommunenes strukturer til å styre og støtte virksomhetene.
- Demografiske endringer krever at vi dimensjonerer skoleverket vårt for å møte et synkende elevtall, og samtidig opprettholde kvalitet som gjør det mulig å ruste for fremtidens beredskap og arbeidsliv.
- Læring er ikke lenger begrenset til årene vi bruker på grunnutdanningen vår. Kompetansemangel i arbeidslivet, konkurranse mellom sektorer og rekrutteringsutfordringer fordrer læring hele livet.
- En rivende teknologisk utvikling gir mange muligheter i ledelse og læringsarbeidet, men krever pedagogisk og politisk bevissthet og balanse, store investeringer og ny kompetanse.
- En internasjonalt spent verdenssituasjon der uro og miljøtrusler utfordrer prioriteringene våre i skolen. Ulik oppfatning om hvilke verdier som er viktigst og hvilket kunnskapssyn som skal gjelde.
- Befolkningen er sammensatt, og mangfoldet øker, den demokratiske deltakelsen synes å avta. Skolen må fremover løfte sosial- og demokratisk forståelse for å sikre at kommende generasjoner kan leve gode liv i fremtidens samfunn.
- Mindre tillit til og anerkjennelse av skolen og av profesjonen utfordrer rekruttering og utdanning til sektor.

Hva innenfor mandatet vil dere være særlig interessert i å gi utvalget innspill om?

- Det er avgjørende at vi prioriterer oppvekst og utdanning for å sikre demokratiet og velferdsstaten. Det er nå vi har sjansen.
- Sektors plass i totalberedskapen. Vi så tydelig hvor avgjørende rolle barnehage og skole fikk i samfunnet under pandemien.
- Vi må finne balanse mellom fellesskapet kontra individuelle rettigheter i arbeidet med tilhørighet og inkludering ved å sikre forståelse både for våre rettigheter og plikter.
- Manglende tværrpolitisk enighet om langsiktige målsetninger for skolen. Vi må i større grad fokusere på intensjonene i overordnet del og formålet med fagene.
- Lederskap og eierskap: For oss er det avgjørende at skolens ledelse er tilstede og tett på læringsarbeidet for å sikre kapasitet og kompetanse til å bygge bærekraftige kulturer og læringsmiljøer der fellesskapet og individet utvikles til det beste for samfunnet.
- Nødvendigheten av solide strukturer i kommunene som gjør det mulig å nå disse fire punktene, f.eks nettverk og samarbeid i og på tvers av enheter og kommuner, god dialog mellom medarbeidere, administrasjon og politikere, et godt partssamarbeid, attraktive og trygge arbeidsplasser, et læringsmiljø som bidrar til at elever ønsker seg tilbake til sektor.